

ВІД ПЕРШИХ ІДЕЙ ДО ПЕРШИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

«БРОНЕНОСЦІ» СТАРОДАВНІХ АРМІЙ

Зброя з'явилася як засіб захисту та нападу. Давня людина розуміла, що фізично тварини її перевершують. Деякі з них сильніші, деякі швидші, деякі витриваліші. А багато хто просто небезпечніший, тому що у них є природна зброя: роги, бивні, ікла, копита і пазури. А ще є надійний захист у вигляді шерсті, товстої шкіри або панцира.

Щоб вижити, людині треба було стати і небезпечнішою, і захищенішою. Так із піднятих із землі каменів та палиць почалася довга історія зброї. І майже на всіх її етапах винахідникам доводилося обирати: або ефективніше озброєння, або надійніший захист. Ідеальним поєднанням цих якостей став танк. Але він з'явився на полях битв лише у ХХ столітті. А до цього армії різних часів і народів намагалися використати свої «броньовики».

СТРІЙ «ЧЕРЕПАХА»
(РИМСЬКА ІМПЕРІЯ).

Принцип «наступай і захищайся» успішно застосовували римські легіонери. Стрій під назвою «черепаха» базувався на принципі колективної взаємодопомоги. Солдати перших рядів виставляли щити перед собою. А ті, хто стояв у глибині строю, тримали щити над головою, прикриваючи себе і товаришів від стріл і каміння. Така «коробка» була надійним укриттям, але рухалася так само повільно й неповоротко, як і черепаха, що дала їй прізвисько.

Стародавнім аналогом танків можна назвати китайські та корейські колісниці. Закриті щитами й озброєні арбалетами вершники справді нагадували танкістів. Але не варто забувати, що керувати колісницею складно і їхати на ній без ризику випасти з візка можна лише по рівній місцевості. Тому такі екіпажі рідко вирішували долю битви.

У середні віки проблема залишалася невирішеною. Деякі лицарі билися у 25-кілограмових обладунках, що робило їх практично невразливи для ворожих стріл. Але зі щитом і зброєю на додачу ці «броненосці» були дуже неповороткими й до того ж постійно потребували помічників-зброєносців.

ОБЛАДУНКИ ДЛЯ ТУРНИРУ
(МІЛАН, ІТАЛІЯ, 1590–1600 РР.).

Із розвитком стрілецької зброї (лук, арбалет) та з появою вогнепальної (аркебуза, пищаль) завдання тільки ускладнилося. Як убезпечити воїнів? За яку стіну чи броню їх посадити, щоб вони не тільки не постраждали, а й могли битися? Якщо індивідуальні засоби захисту, такі як щит і лати, уже застаріли, то, може, вдасться використовувати колективні? Наприклад, щось на зразок давно відомих таранів та облогових знарядь, що нагадують будинки на колесах. Але такі громіздкі повозки використовувалися лише для штурму укріплених фортець. Оснащені таранами та катапультами, вони були зовсім непридатні в боях на відкритій місцевості.

У XV-XVII століттях європейські армії застосовували ще одну подобу танків – вагенбурги. Так називалося будь-яке укріплене спорудження (наприклад, з возів) навколо озброєного загону. Укриті за возами стрілки могли оборонятися й навіть наступати, переміщуючи вагенбург на ворога.

І якщо вагенбурги використовують звичайні повозки, то, може, вдасться зробити спеціальну бойову вежу на колесах? Сидячи в ній, бійці будуть захищені від стрілі куль і зможуть вести вогонь по ворогу.

Ідея хороша, але складна. Якою бронєю покрити повозку, якою вона має бути розміру, як нею керувати? Відповісти на ці питання намагалися найкращі винахідники людства. До яких, без сумніву, належить легендарний італійський художник і вчений Леонардо да Вінчі.

Використання вагенбургів описано в китайському історичному трактаті «Ханьшу». Так, у 119 році до н. е., у ході хунно-китайських воєн полководець Вей Цин вистроїв свої бойові колісниці в коло і в такій своєрідній фортеці відбив атаку кавалерії супротивника, після чого контратакував і змусив ворога втікати.

ВОЗИ, ЩО УТВОРЮЮТЬ
ВАГЕНБУРГ (РЕКОНСТРУКЦІЯ).